

ภาคผนวก

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่มคือ ภาษีทางอ้อมประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้บริโภคทั่วไป เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 โดยนำมาใช้แทนภาษีการค้า

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มแบ่งตามประเภทกิจการที่กระทำได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. ผู้ประกอบการ ต้องมีองค์ประกอบทั้ง 3 ข้อดังนี้

ก. เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือนิติบุคคล

ข. ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพ

ค. ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

2. ผู้นำเข้า หมายถึง ผู้ประกอบการหรือบุคคลอื่นซึ่งนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเพื่อการใดๆ และให้หมายความรวมถึงการนำสินค้าที่ต้องเสียอากรขาเข้าหรือที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก โดยมีใช้เพื่อการส่งออกด้วย

3. ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกรณีพิเศษ (ดูรายละเอียดในประมวลรัษฎากร)

ภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น ณ จุดใด (Tax Point)

1. เมื่อขายสินค้า ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจะเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งมอบสินค้า ไม่ว่าจะมีการชำระราคาหรือไม่ก็ตาม (ยกเว้นแต่กรณีสิทธิในสินค้าได้ออนไป หรือได้รับชำระราคา หรือได้ออกใบกำกับภาษีก่อนการส่งมอบ)

การขายสินค้า ตามสัญญาให้เช่าซื้อหรือซื้อขายผ่อนชำระ ซึ่งกรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนให้ผู้ซื้อตามงวดที่ถึงกำหนดชำระภาษีมูลค่าเพิ่มให้เสียตามจำนวนค่างวดที่กำหนดชำระในแต่ละงวด

การขายโดยผ่านตัวแทน ภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้นเมื่อตัวแทนได้ส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ

2. เมื่อขายบริการ ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจะเกิดขึ้น เมื่อการให้บริการสิ้นสุดลงและได้รับค่าบริการหรือชำระค่าบริการบางส่วน ภาระภาษีเกิดขึ้นตามส่วนที่ได้รับชำระ หรือยังไม่

ชำระเงินค่าบริการเลยวันที่ออกไปกำกับภาษี

การให้บริการโดยการชำระราคาด้วยบัตรเครดิตหรือในลักษณะทำนองเดียวกันให้ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น เมื่อมีการออกหลักฐานการใช้เครดิต (ยกเว้นมีการออกไปกำกับภาษีก่อนการออกหลักฐานการใช้บัตรเครดิต)

3. เมื่อมีการส่งออกหรือนำเข้าสินค้า ภาษีมูลค่าเพิ่มจะเกิดขึ้นเมื่อมีการชำระอากรหรือวางหลักประกันหรือจัดให้มีผู้ค้ำประกันเงินอากรขาออก

ฐานภาษี

ฐานภาษีคือ ราคาสินค้าหรือราคาค่าบริการที่เรียกเก็บหลังจากหักส่วนลดค่าขนส่งหรือเงินอุดหนุน ตัวอย่างเช่น บริษัท ก. จำกัดขายสินค้า 150,000 บาท ฐานภาษีคือ 150,000 บาท

อัตรากำหนด

อัตรากำหนดมูลค่าเพิ่มที่ใช้มี 3 อัตรา คือ 7% 1.5% 0% โดยจำแนกตามกลุ่มผู้ประกอบการดังนี้

ผู้ประกอบการ	อัตรากำหนด	การจัดทำเอกสาร
1. มีรายรับต่อปีเกินกว่า 1,200,000 บาทขึ้นไป	7%	1. ต้องออกไปกำกับภาษี 2. คำนวณภาษีจากภาษีซื้อและภาษีขาย 3. นำส่งภาษีหรือขอคืนภาษี โดยใช้แบบ ภพ. 30
2. มีรายรับระหว่าง 600,000-1,200,000 บาทหรือเลือก	1.5% หรือเลือก ใช้ 7%	1. ไม่มีสิทธิออกไปกำกับภาษี 2. บันทึกบัญชีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายได้ 3. ขอคืนภาษีไม่ได้ ยื่นแบบประจำเดือน ใช้ ภพ. 31
3. มีรายรับต่ำกว่า 600,000 บาทหรือผู้ส่งออกระหว่างประเทศและอื่น ๆ หรือกลุ่มให้บริการขนส่ง	0%	1. ไม่มีสิทธิออกไปกำกับภาษีเพราะไม่มีภาษีขาย 2. มีสิทธิขอคืน ภาษีซื้อแต่ห้ามนำภาษีซื้อมาถือเป็นค่าใช้จ่าย 3. ยื่นแบบประจำเดือนใช้ ภพ. 31

การคำนวณภาษี

ภาษีที่ต้องชำระ = ภาษีขาย - ภาษีซื้อ

ถ้าภาษีซื้อมากกว่าภาษีขายผลลัพธ์จะเป็นลบ มีสิทธิได้รับคืนภาษี

ภาษีขาย หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้าหรือรับชำระค่าบริการ

ภาษีซื้อ หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เมื่อซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเพื่อใช้ในการประกอบกิจการของท่าน

ทั้งภาษีขายและภาษีซื้อ หากเกิดขึ้นในเดือนใด ก็เป็นภาษีขายหรือภาษีซื้อของเดือนนั้น

ตัวอย่างภาษีซื้อ บริษัท ก. จำกัด ได้จดทะเบียนระบบภาษีมูลค่าเพิ่มรายการค้า ในเดือนมกราคม มีดังนี้

ม.ค. 6	ซื้อสินค้าจากบริษัทดีแทค จำกัด	200,000	บาท
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ที่ต้องจ่าย(ภาษีซื้อ)	<u>14,000</u>	บาท
	จำนวนเงินที่ต้องจ่าย	<u>214,000</u>	บาท

ตัวอย่างภาษีขาย บริษัท ก. จำกัด ขายสินค้าที่ซื้อเมื่อ 6 มกราคม ไปในวันที่ 25 มกราคม เป็นเงิน 270,000 บาท

ขายสินค้าราคา	270,000	บาท
ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บ (ภาษีขาย)	<u>18,900</u>	บาท
จำนวนเงินที่ได้รับ	<u>288,900</u>	บาท
ภาษีที่ต้องนำส่งให้กรมสรรพากร = ภาษีขาย-ภาษีซื้อ		
	= 18,900-14,000	
	= 4,900	บาท

ถ้าบริษัท ก. ไม่ได้จดทะเบียน ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อซื้อสินค้าและได้จ่ายภาษีซื้อไป 14,000 บาท บริษัท ก. ไม่สามารถเรียกเก็บภาษีขาย บริษัทฯ ต้องนำภาษีซื้อ 14,000 บาท บวกเข้าเป็นต้นทุนสินค้าและไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อได้

ภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบันทึกบัญชี

ผู้ประกอบการที่ได้จดทะเบียนเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว เมื่อมีการขายสินค้า

หรือบริการทุกครั้งจะต้องเรียกเก็บ “ภาษีขาย” จากผู้ซื้อ ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีการซื้อสินค้าหรือบริการจะต้องจ่ายชำระ “ภาษีซื้อ” ให้แก่ผู้ขาย โดยที่ภาษีขายจะบันทึกบัญชีด้าน เดบิต (ถือเป็นหนี้สิน) ส่วนภาษีซื้อ จะบันทึกบัญชีด้าน เครดิต (ถือเป็นสินทรัพย์)

ภาษีซื้อ		ภาษีขาย	
xx			xx

ผลต่างระหว่างภาษีขายกับภาษีซื้อที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน

ถ้าภาษีขายมากกว่า ภาษีซื้อ กิจการจะมีหนี้สินนั่นคือมีกรมสรรพากรเป็นเจ้าหนี้

ถ้าภาษีซื้อมากกว่า ภาษีขาย กิจการจะมีสินทรัพย์หรือมีกรมสรรพากรเป็นลูกหนี้

การอธิบายภาษีมูลค่าเพิ่มกับการบันทึกบัญชีในวิชาหลักการบัญชี 1 หรือ AC 101 จะกล่าวถึงกิจการดังต่อไปนี้

1. กิจการบริการ
2. กิจการพาณิชย์กรรม (ซื้อมาขายไป)

ตัวอย่างการบันทึกรายการบัญชีกิจการบริการ

บริษัท โรงแรมกรุงเทพ จำกัด จดทะเบียนเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนมีนาคม 2537 มีรายการค้าเกิดขึ้นดังนี้

- มี.ค. 2 รับเงินสดเป็นค่าเช่าห้องพัก 300,000 บาท บวกภาษีขาย 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 3001 เป็นเงิน 21,000 บาท
- 4 จ่ายเงินซื้ออาหารและเครื่องดื่ม 120,000 บาท บวกภาษีซื้อ 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 5021 เป็นเงิน 8,400 บาท
- 7 จ่ายเงินซื้อเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า 30,000 บาท จ่ายภาษีซื้อ 7% 2,100 บาท ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 10301
- 10 จ่ายค่าบริการซักรีดซึ่งจ้างบริษัทภายนอก 40,000 บาท ภาษีซื้อ 7% 2,800 บาท ตามใบกำกับเลขที่ 075
- 13 ค่าเช่าห้องพักลูกค้าซึ่งเป็นแขกประจำเป็นเงิน 80,000 บาท ส่งใบทวงหนี้ไปแล้ว แต่ลูกค้ายังไม่ได้ชำระเงินให้
- 25 รับเงินสดค่าขายอาหารและเครื่องดื่ม 100,000 บาท บวกภาษีขาย 7% เป็นเงิน 7,000 บาท ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 3002

- มี.ค. 27 รับเงินสดเป็นค่าขายของที่ระลึก 50,000 บาท บวกภาษีขาย 7% เป็นเงิน 3,500 บาท ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 3003
- 29 ได้รับใบแจ้งหนี้จากบริษัท สยามซักรีด จำกัด เป็นค่าบริการซักรีด 20,000 บาท บริษัท ยังไม่ได้ชำระเงินให้
- เม.ย. 2 รับชำระหนี้ค่าเช่าห้องพักจากลูกค้าเป็นเงิน 80,000บาทภาษีขาย5,600บาท
- 5 จ่ายชำระหนี้ให้บริษัท สยามซักรีด ตามใบแจ้งหนี้เมื่อ 29 กันยายน 2536
- 7 นำเงินส่งกรมสรรพากรเป็นค่าภาษีเดือนมีนาคม

สมุดรายวันทั่วไป

2537			
มี.ค. 2	เงินสด	321,000	
	รายได้ค่าห้องพัก		300,000
	ภาษีขาย		21,000
	รับเงินค่าเช่าห้องพักพร้อมภาษีขาย		
4	ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ภาษีซื้อ	120,000 8,400	
	เงินสด		128,400
	จ่ายเงินซื้ออาหารเครื่องดื่มและจ่ายภาษีซื้อ		
7	อุปกรณ์สำนักงาน ภาษีซื้อ	30,000 2,100	
	เงินสด		32,100
	จ่ายเงินซื้อเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าและจ่ายภาษีซื้อ		
10	ค่าใช้จ่ายการซักรีด ภาษีซื้อ	40,000 2,800	
	เงินสด		42,800
	จ่ายค่าซักรีดและภาษีซื้อ		
13	ลูกหนี้	85,600	
	รายได้ค่าเช่าห้องพัก		80,000
	ภาษีขาย-ยังไม่ถึงกำหนด		5,600
	ออกใบแจ้งหนี้ให้ลูกค้า		
25	เงินสด	107,000	
	รายได้ค่าอาหารเครื่องดื่ม		100,000
	ภาษีขาย		7,000
	รับเงินค่าขายอาหารและเครื่องดื่มพร้อมภาษีขาย		

สมุดรายวันทั่วไป

2537 มี.ค. 27	เงินสด รายได้อื่น ภาษีขาย รับเงินค่าขายของที่ระลึกและภาษีขาย	53,500	50,000 3,500
29	ค่าใช้จ่ายในการชักรีด ภาษีซื้อ-รอใบกำกับภาษี เจ้าหนี้ บันทึกค่าใช้จ่ายในการชักรีด	20,000 1,400	21,400
30	ภาษีขาย เจ้าหนี้กรมสรรพากร ภาษีซื้อ	31,500	18,200 13,300
เม.ย. 2	เงินสด ลูกหนี้ รับชำระหนี้จากลูกหนี้	85,600	85,600
2	ภาษีขาย-ยังไม่ถึงกำหนด ภาษีขาย โอนภาษีขายยังไม่ถึงกำหนดเข้าภาษีขาย	5,600	5,600
5	เจ้าหนี้ เงินสด จ่ายชำระหนี้ ภาษีซื้อ ภาษีซื้อ-รอใบกำกับภาษี โอนภาษีซื้อรอใบกำกับภาษีเข้าภาษีซื้อ	21,400 1,400	21,400 1,400
7	เจ้าหนี้กรมสรรพากร เงินสด	18,200	18,200

ตัวอย่างการบันทึกรายการบัญชีกิจการพาณิชย์กรรม (ซื้อขายสินค้า)

บริษัท รวมไทย จำกัด จดทะเบียนเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยดำเนินธุรกิจซื้อสินค้ามาจำหน่ายระหว่างเดือนมกราคม 2537 มีรายการค้าเกิดขึ้นดังนี้

ม.ค. 1 ซื้อสินค้า 1,500 หน่วย ราคาหน่วยละ 200 บาท เป็นเงินเชื่อจากร้าน สุขใจ จำกัด ใบกำกับภาษีเลขที่ 1140 เงื่อนไข 2/10, 1/15, n/30

- ม.ค. 6 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 500 หน่วย เป็นเงิน 100,000 บาท บวกภาษีซื้อ 7,000 บาท ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 2150
- 7 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ 600 หน่วย ราคาหน่วยละ 280 บาท ให้นายสมชาย ภาษีขาย 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 1007
- 10 ส่งคืนสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2537 50 หน่วย ภาษีซื้อต้องหัก 7%
- 13 จ่ายชำระหนี้ให้ร้านสุขใจทั้งสิ้น
- 14 ขายสินค้าเป็นเงินสด 700 หน่วย ราคาหน่วยละ 300 บาท ลดให้ทันที 10,000 บาท บวกภาษีขาย 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 1008
- 17 ซื้อรถบรรทุกใช้ในการขนส่งสินค้า 1 คัน 800,000 บาท ภาษีซื้อ 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 3125 จ่ายเงินสด 356,000 บาท ที่เหลือ 500,000 บาท ออกตัวสัญญาใช้เงิน
- 18 รับคืนสินค้าที่ขายเมื่อวันที่ 7 ม.ค. 50 หน่วย
- 20 รับชำระหนี้จากนายสมชายทั้งสิ้น
- 23 จ่ายค่าเช่าอาคารสำนักงาน 5,000 บาท หักภาษี ณ ที่จ่าย 5%
- 24 ซื้อรถยนต์นั่งเป็นรถประจำตำแหน่งของผู้จัดการ 300,000 บาท เสียภาษี 7% จ่ายเงินสดทันที
- 28 จ่ายค่าซ่อมแซมรถบรรทุก 4,000 บาท เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% บริษัทหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ 3% ที่เหลือจ่ายเงินสด
- 30 ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 200,000 บาท บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ตามใบกำกับภาษีเลขที่ 4116

สมุดรายวันทั่วไป

2537				
ม.ค.	1	Dr. ชื่อ ภาษีซื้อ Cr. เจ้าหนี้-สุขใจ ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ	300,000 21,000	321,000
	6	Dr. ชื่อ ภาษีซื้อ Cr. เงินสด ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	100,000 7,000	107,000

สมุดรายวันทั่วไป

2537			
ม.ค. 7	Dr. ลูกหนี้-สมชาย Cr. ชาย ภาษีขาย ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ	179,760	168,000 11,760
10	Dr. เจ้าหนี้-สุขใจ Cr. ส่งคืน ภาษีซื้อ ส่งคืนสินค้า	10,700	10,000 700
13	Dr. เจ้าหนี้-สุขใจ Cr. ส่วนลดรับ เงินสด จ่ายชำระหนี้ร้านสุขใจ	310,300	2,900 307,400
14	Dr. เงินสด Cr. ชาย ภาษีขาย ขายสินค้าเป็นเงินสดได้รับส่วนลด10,000 บาท	214,000	200,000 14,000
17	Dr. รถบรรทุก ภาษีซื้อ Cr. เงินสด ตั๋วสัญญาใช้จ่าย ซื้อรถบรรทุก 1 คัน	800,000 56,000	356,000 500,000
18	Dr. รับคืนสินค้า ภาษีขาย Cr. ลูกหนี้-สมชาย รับคืนสินค้า	14,000 980	14,980
20	Dr. เงินสด Cr. ลูกหนี้-สมชาย รับชำระหนี้จากนายสมชาย	164,780	164,780
23	Dr. ค่าเช่า-อาคาร Cr. เงินสด ภาษีหัก ณ ที่จ่าย จ่ายค่าเช่าอาคารและหักภาษี ณ ที่จ่าย 5%	5,000	4,750 250

สมุดรายวันทั่วไป

2537			
ม.ค. 24	Dr. รถยนต์นั่ง Cr. เงินสด ซื้อรถยนต์นั่งเป็นเงินสด	321,000	321,000
28	Dr. ค่าซ่อมแซม ภาษีซื้อ Cr. เงินสด ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	4,000 280	4,160 120
30	Dr. ชื่อ ภาษีซื้อ Cr. เจ้าหนี้ ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ Dr. ลูกหนี้-กรมสรรพากร ภาษีขาย Cr. ภาษีซื้อ	200,000 14,000 72,800 24,780	214,000 97,580

ตัวอย่าง การบันทึกรายการในสมุดรายวันเฉพาะ

บริษัท ไทยการค้า จำกัด มีสินทรัพย์หนี้สิน คงเหลือยกมาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2537 ดังนี้เงินสด 24,000 บาท ลูกหนี้-นายสมชาย 17,000 บาท ลูกหนี้-บริษัทสุวรรณ 32,000 บาท สินค้า 52,800 บาท ที่ดิน 100,000 บาท อาคาร 60,000 บาท เจ้าหนี้-บริษัทภาคภูมิ 43,700 บาท เจ้าหนี้-นางสมใจ 19,500 บาท เจ้าหนี้กรมสรรพากร 16,400 บาท หุ้นทุน 150,000 บาท กำไรสะสม 56,200 บาท

บริษัท ไทยการค้า จำกัด มีสมุดบัญชีที่ใช้อยู่ดังนี้ สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย และสมุดรายวันทั่วไป รายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมีดังนี้

2537

- ม.ค. 7 รับชำระหนี้จากนายสมชายบางส่วน 9,000 บาท ให้ส่วนลด 2%
- 9 ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้บริษัทโชคดีจำกัด 45,000 บาท บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% เงื่อนไขการชำระเงิน 2/10, n/30
- 10 นำเงินฝากธนาคาร 20,000 บาท

- ม.ค. 13 ซื้อสินค้าจากร้านนิยมพานิช 110,000 บาท ได้รับส่วนลดการค้า 10,000 บาท บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% เงื่อนไข 2/10, 1/15, n/60
- 14 รับคืนสินค้าที่ขายไปเมื่อ 9 มกราคม 2537 เป็นเงิน 3,000 บาท บริษัทฯ ออกใบลดหนี้ให้เรียบร้อยแล้ว
- 15 นำเงินภาษีประจำเดือนธันวาคม 2536 ส่งกรมสรรพากร
- 16 จ่ายค่าเช่าอาคารสำนักงาน 30,000 บาท หักภาษี ณ ที่จ่าย 5% ส่งคืนสินค้าที่ซื้อจากร้านนิยมพานิช 4,400 บาท เป็นราคาก่อนหักส่วนลดการค้า ร้านนิยมออกใบลดหนี้ให้แล้ว
- 17 รับชำระหนี้จากบริษัท โชคดีทั้งสิ้น
- 18 ขายสินค้าเป็นเงินสด 125,000 บาท บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%
- 21 จ่ายชำระหนี้ให้นางสมใจทั้งสิ้นได้รับส่วนลด 500 บาท
- 23 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 60,000 บาท บวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%
- 25 จ่ายเงินเดือนให้พนักงาน 35,000 บาท หักภาษี ณ ที่จ่าย 2,400 บาท
- 26 ขายสินค้าเงินเชื่อ 48,000 บาท ให้นายสมชายบวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% เงื่อนไข 2/10, n/30 ตกลงให้ผู้ซื้อจ่ายค่าขนส่งเอง
- 27 จ่ายค่าขนส่งแทนนายสมชาย 1,000 บาท ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 36,000 บาท จากนางสมใจบวกภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%
- 28 ส่งคืนสินค้าที่ซื้อเมื่อ 27 มกราคม 2537 เป็นเงิน 5,000 บาท ผู้ขายออกใบลดหนี้ให้เรียบร้อยแล้ว
- 29 รับชำระหนี้จากนายสมชาย (หนี้เก่าไม่ได้ส่วนลด)

- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดรายวันเล่มต่างๆ ที่บริษัทฯ มีใช้อยู่
2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป แยกประเภทลูกหนี้และเจ้าหนี้
3. งบทดลอง ณ วันที่ 31 มกราคม 2537